

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28CoCsp/2/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120447219
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:6120447219.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov - predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová v sporovej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, B. XXXXX/XX, C., zast.: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, Palárikova 15, Bratislava, proti žalovanej: D. E. F., nar. XX.XX.XXXX, G. H. XXXX/XX, I., zast.: JUDr. Ľubomír Polák, advokát, Hurbanova 18, Senica, o 5 000 €, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica z 24.09.2024, č. k. 11Csp/44/2021-262, takto

rozhodol:

I. Napadnutý rozsudok sa mení tak, že žalovaná je povinná do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi 5 000 € s ročným úrokom z omeškania:

- 5 % zo sumy 3 888,64 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 5,5 % zo sumy 138,88 od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 6,25 % zo sumy 138,88 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 7,5 % zo sumy 138,88 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 7 % zo sumy 69,44 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 8 % zo sumy 69,44 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 8,5 % zo sumy 138,88 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 8,75 % zo sumy 69,44 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 9 % zo sumy 138,88 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 9,25 % zo sumy 69,44 € od 03.11.2023 do zaplataenia,
- 9,50 % zo sumy 139,20 € od 03.11.2023 do zaplataenia

a vo zvyšku sa napadnutý rozsudok potvrdzuje.

II. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanej nárok na náhradu 76,4 % trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I) a vyslovil, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II).

2. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav takto:

3. Kúpnu zmluvou z 02.11.2017 žalovaná ako predávajúca predala žalobcovi ako kupujúcemu za 41 000 € nehnuteľnosti vedené v LV č. XXX pre obec a k. ú. I. - rodinný dom s. č. XXX postavený na parc. č. 3228, pozemok parcela registra „C“ č. 3228, zast. plocha o výmere 68m², pozemok parcela registra „C“ č. 3207, záhrada o výmere 88 m², všetko v podiele 1-ice. Zvyšnú polovicu týchto nehnuteľností žalobca (vtedy kupujúci) už vlastnil. V čl. III ods. 7 si účastníci zmluvy dohodli toto: „Predávajúci sa zaväzuje uhradiť čiastku 5 000 € na účet kupujúceho do 6 rokov od podpisu tejto zmluvy pravidelnými mesačnými splátkami. Naplnením tohto záväzku nebude mať predávajúci voči kupujúcemu žiadne podľžnosti.“ Žalovaná sa pred podpisom oboznámila s obsahom kúpnej zmluvy. Listom z 20.11.2020 s názvom „Predžalobná výzva na zaplataenie dlžnej sumy“ vyzval žalobca žalovanú na zaplataenie istiny v sume 2 500 € spolu s príslušenstvom v sume 195,35 € najneskôr do 3 dní od doručenia výzvy.

List bol podaný na pošte dňa 20.11.2020. Výsluchom strán sporu ale nebolo preukázané, že dôvodom záväzku dojednaného v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy bolo vzájomné majetkové vyrovnanie. Tendenčné správanie žalobcu sa dá vidieť pri účelovej zmene jeho postojom k čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy, keď začal tvrdiť, že išlo o vzájomné finančné vyrovnanie až po rozhodnutí Krajského súdu v Trnave vo veci. Navyše žalobca nepreukázal ani výšku tohto nároku, pretože žalovaná výšku uvedenú v tomto článku popierala od samého začiatku a žalobca nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie dôvodu ani výšky tohto záväzku. Naopak v priebehu konania žalobca uvádzal rôzne sumy, týkajúce sa „údajného dlhu“ žalovanej voči nemu v čase po pred podpísom kúpnej zmluvy, a to 14 000 €, 10 000 € a napokon 5 000 €, ktorá je uvedená v spornom článku. Žalobca až pri svojej výpovedi dňa 13.02.2024 uviedol, že išlo o vzájomné finančné vyrovnanie. Predtým v žalobe, ani k vyjadreniu k odporu žalovanej, neuviedol kauzu tohto článku zmluvy. Naopak žalovaná už vo svojom odpore o. i. uviedla, že „nie je zrejme o aký nárok opiera uvedenú sumu“. Žalovaná celú dobu trvania sporu tvrdila, že si nie je vedomá žiadneho dlhu voči žalobcovi. Potvrdila len skutočnosť, že mala vedomosť o tomto bode v zmluve, ale od samého začiatku s ním nesúhlasila. Tvrdenie žalovanej vyplýva aj zo vzájomnej emailovej komunikácie medzi stranami sporu pred podpísom kúpnej zmluvy.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 3 ods. 1, § 39, § 41, § 495 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) takto:

5. Čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy je formálne kauzálny právny úkon a žalobca ako veriteľ povinný preukázať dôvod záväzku. Súd žalobu ako nedôvodnú zamietol pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom o dôvode a výške záväzku v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy, od ktorého odvodzuje nárok uplatnený žalobou. Obranu žalovanej, že pred podpísom zmluvy konala v tiesni, považoval za irelevantnú, a preto sa ňou ďalej nezaoberal. Konštatoval, že čl. III ods. 7 zmluvy nie je v rozpore s dobrými mravmi. Tento úkon nie je neplatný, a to ani čiastočne. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej, ktorá mala v konaní úspech, priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % tak v prvoinštančnom, ako aj v odvolacom konaní. 6. Včasným odvolaním sa žalobca domáhal zmeny napadnutého rozsudku tak, že sa žalobe vyhovie v celom rozsahu. Namietol, že súd prvej inštancie nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti vyplývajúce zo skutkového stavu, nesprávne právne vec posúdil a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom ignoroval judikatúru najvyšších súdnych autorít. Vydal prekvapivý rozsudok, keď po vykonaní výsluchu strán považoval dôvod záväzku za preukázaný, avšak následne sa bez náležitého zdôvodnenia odklonil od svojho predbežného právneho posúdenia. Dôvod a účel záväzku sú vyjadrené priamo v druhej vete čl. III ods. 7 zmluvy a výsluch žalobcu špecifikoval hospodársky dôvod záväzku. Sama žalovaná uviedla, že pôvodná suma 10 000 € bola na jej podnet prostredníctvom právneho zástupcu znížená na 5 000 €, čo je suma uvedená v čl. III ods. 7 zmluvy, takže o účele zmluvného ustanovenia vedela. Výsluch strán sporu odstránil spornosť pri skúmaní existencie kauzy. Súd sa týmito rozhodujúcimi skutočnosťami vôbec nezaoberal, hoci sa na ich zisťovaní podieľal. V odôvodnení nevysvetlil, prečo dospel k záveru, že v čl. III ods. 7 chýba kauza, keďže tá bola v konaní preukázaná, ani prečo žalobu zamietol, keď zároveň konštatuje, že čl. III ods. 7 je platný. Odôvodnenie rozsudku nespĺňa požiadavky preskúmateľnosti a predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces. Súd zároveň nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení, ktorým bol viazaný. Ignoroval výkladové pravidlá vyplývajúce z judikatúry, najmä zásadu, že pri nejasnom ustanovení má byť výklad použitý v neprospech toho, kto ich do zmluvy vložil. Žalovaná nepreukázala tvrdenia, že zmluvu podpísala v tiesni, predkladala neurčité dôkazy, prestala platiť hypotekárny úver a splátky za ňu platil žalobca, ktorý predložil rozpis deklarujúci k 23.10.2017 sumu 16 017,73 €. To je pôvodná suma, ktorá mala byť predmetom urovnania podľa čl. III ods. 7 zmluvy, ktorú žalovaná pred podpísom žalobcu zmenila na sumu 5 000 €. Napriek tomu súd nevyvodil závery z preukázaných skutočností a vydal rozhodnutie, ktoré je arbitrárne a vnútorne rozporné.

7. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhovala napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Záväzok podľa čl. III ods. 7 zmluvy bol bez akéhokoľvek právneho základu, bez riadnej kauzy a podpis tohto ustanovenia bol bez právneho dôvodu. Žalobca počas konania menil svoje tvrdenia a označil záväzok za vzájomné majetkové vyrovnanie, čo žalovaná označuje za tendenčné tvrdenie. Žalobca nepredložil dôkazy preukazujúce jeho nárok a jeho výšku a dôkazy o majetkovom vyrovnaní pred podpísom čl. III ods. 7 predložila ona.

8. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

9. Podstatná časť odvolania žalobcu smeruje proti spôsobu vyhodnotenia dokazovania, ktorého výsledkom bol záver súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o dôvode a výške

záväzku obsiahnutého v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy. Žalobca argumentuje, že dôvod je vyjadrený priamo v druhej vete sporného ustanovenia kúpnej zmluvy, a odkazuje na výsluch žalobcu a žalovanej, ktorý potvrdil, že išlo o finančné vyrovnanie. Výška záväzku nemohla byť sporná, pretože to bola žalovaná, kto ju moderoval a obe strany ňou boli uzrozmene.

10. V civilnom sporovom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov. Tá je upravená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 ods. 1 CSP, podľa ktorého dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces tak dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť – ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (I. ÚS 243/2007, I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (III. ÚS 104/2022). Porušením práva na spravodlivý proces je nesporne aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne (5Cdo/4/2023). Voľné hodnotenie dôkazov sa opiera okrem iného tiež o povinnosť súdu vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez zreteľa na to, či potvrdzujú, alebo vyvracajú tvrdenia strán. Nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom (III. ÚS 332/09). Napadnutý rozsudok však týmto východiskám určujúcim obsah práva na spravodlivý súdny proces nevyhovuje.

11. Súd prvej inštancie svoj rozhodujúci záver, že žalobca nepreukázal, že dôvodom záväzku (§ 495 OZ) bolo majetkové vyrovnanie, odôvodnil stroho tým, že správanie žalobcu, ktorý začal tvrdiť, že išlo o vzájomné finančné vyrovnanie, až po rozhodnutí odvolacieho súdu, označil ako tendenčnú a účelovú zmenu jeho postoja. Aby však bolo možné postoj strany vôbec vyhodnotiť ako zmenený, musel by súd najprv vysvetliť, aký postoj zaujímal predtým. Súd prvej inštancie však uviedol len to, že žalobca sa ku kauze záväzku nevyjadril v žalobe a ani vo vyjadrení k odporu žalovanej. Už aj len pre takéto nedostatočné odôvodnenie je záver o „zmene postoja“ nepreskúmateľný. Pochybenie súdu prvej inštancie je ale o to závažnejšie, že po porovnaní prednesov žalobcu pred vydaním rozhodnutia odvolacieho súdu a potom ani nemožno hovoriť o zmene jeho postoja. Predsa už na prvom pojednávaní na súde prvej inštancie žalobca tvrdil, že cieľom jeho konania bolo „prevzatie dlhu od žalovanej a vysporiadanie vzájomných dlhov“ (zápisnica, č. I. 78 rub). To isté platí aj pre konštatovanie súdu prvej inštancie, že žalobca nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie dôvodu záväzku. Súd prvej inštancie tu úplne odignoroval výsluch strany, ktorý sám aj vykonal. Neposudzoval ani ostatný obsah kúpnej zmluvy z hľadiska žalobcom tvrdeného dôvodu záväzku. V odôvodnení napadnutého rozsudku potom aj chýba akékoľvek vyhodnotenie listinných dôkazov a výsluchov strán z hľadiska skutočností dôležitých pre posúdenie žalobou uplatneného nároku podľa § 495 OZ. Vo výsledku je teda nosný názor súdu prvej inštancie o nepreukázanom dôvode záväzku nepreskúmateľný a zmätočný.

12. Takouto vadou trpí aj druhý podstatný záver súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal ani výšku tohto nároku. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti len skonštatoval, že žalovaná výšku nároku od začiatku popierala, žalobca nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie výšky nároku a uvádzal rôzne sumy. Hoci je pravda, že v tomto prípade zaťažovalo dôkazné bremeno žalobcu, záver, že ho neuniesol, sa opiera o zmätočné konštatovania, takže je takisto nepreskúmateľný. Predovšetkým listinný dôkaz, ktorý obsahuje prejav vôle dlžníka (žalovanej) zaplatiť veriteľovi (žalobcovi) sumu v konkrétnej výške (5 000 €), je už sám o sebe spôsobilým dôkazom na preukázanie výšky nároku. Žalobca takýto dôkaz predložil – kúpnu zmluvu obsahujúcu čl. III ods. 7. Okrem toho však žalobca navrhol vypočítať žalovanú a súd prvej inštancie tento dôkaz (§ 187 ods. 2 CSP) aj vykonal. Súd prvej inštancie teda v rozpore s obsahom spisu a dokonca v rozpore s dokazovaním, ktoré sám vykonal na pojednávaní (zápisnica, č. I. 77 rub), v odôvodnení napadnutého rozsudku vyčíta žalobcovi, že nepredložil žiadne dôkazy. Aj

v tomto prípade teda súd prvej inštancie rezignoval na svoju povinnosť riadne vyhodnotiť dokazovanie, pretože sa vôbec nevenoval nielen čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy, ostatnému obsahu zmluvy, ale ani obsahu výpovede žalovanej a napokon ani obsahu výpovede žalobcu. Takéto zmätočné odôvodnenie robí jeho záver o nepreukázaní výšky nároku záver arbitrárny.

13. Na základe vyššie uvedených úvah dospel odvolací súd k záveru, že žalobcom uplatňovaný odvolací dôvod [§ 365 ods. 1 písm. b) CSP] je daný.

14. Pretože odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie už raz zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, nemohol už rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Takémuto postupu bráni § 390 CSP, ktorý ukladá odvolaciemu súdu rozhodnúť vo veci. Skutočnosť, že odvolateľ (hoci aj opodstatnene) uplatnil ako odvolací dôvod porušenie práva na spravodlivý súdny proces, sama o sebe neumožňuje ignorovať túto povinnosť. Hoci je výnimočný odklon od tejto povinnosti možný (porov. III. ÚS 570/2023), v prejednávanej veci neboli splnené podmienky na takýto postup, lebo súd prvej inštancie nevydal obsahovo totožné rozhodnutie, niektoré skôr vytýkané nedostatky odstránil a svoje právne posúdenie preformuloval. Takisto dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného sporového konania (IV. ÚS 208/2018, I. ÚS 393/2025). V dôsledku toho odvolací súd musel v tomto spore sám rozhodnúť.

15. Opísané nedostatky v dokazovaní tiež opodstatňujú záver, že rozhodujúcimi skutočnosťami sa súd prvej inštancie v prejednávanej veci vôbec nezaoberal. Arbitrárne „zisteným“ skutkovým stavom potom odvolací súd ani nemôže byť viazaný a dokazovanie musí v relevantnom rozsahu zopakovať (§ 383 CSP).

A. Skutkový stav

16. Na základe skutkových tvrdení strán, ktoré sa považujú za nesporné podľa § 151 CSP, dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, dokazovania zopakovaného v odvolacom konaní listinným dôkazom - kúpnu zmluvou (č. I. 7 a 8) a doplneného listinnými dôkazmi: email zo 16.07.2017 (č. I. 146), čestné vyhlásenie z 20.08.2009 (č. I. 148 a 149), rozpis platieb (č. I. 150), email z 08.09.2017 (č. I. 176 a 177), zmluva o financovaní bývania (č. I. 243 až 246) odvolací ustálil tento skutkový stav:

17. Strany tvorili pár do roku 2010, keď sa rozišli. Predtým však chceli spolu žiť, tak sa dohodli na kúpe rodinného domu na B. J. I. pre každého v 1. Keďže žalobca bol nezamestnaný a hypotéku nedostal, dohodli sa, že hypotéku na 3 kúpnej ceny si zoberie výlučne žalovaná. Zvyšnú 1 zaplatil žalobca tak, že 4 800 € zaplatil zo svojej poisťky a ďalších 13 000 € dostal od svojho brata ako súrodenecké vyrovnanie. Jeho brat si na to musel vziať úver, kde mu zase pomohla žalovaná tým, že dovolila, aby sa založil jej byt, ktorý nadobudla ešte pred zoznámením sa so žalobcom a ktorý bol ešte zaťažovaný jej hypotékou. Žalobca jej dal 7 000 € na vyplatenie tejto staršej hypotéky. V marci 2008 si žalovaná vzala hypotekárny úver v sume 1 612 000 býv. Sk (53508,60 €), ktorá sa použila na výplatu kúpnej ceny za dom na základe kúpnej zmluvy z 11.03.2008 (č. I. 245). V apríli 2009 bola ťarcha z bytu žalovanej preložená na rodičovský byt žalobcu v C.. Dňa 30.08.2009 strany medzi sebou podpísali čestné vyhlásenie, podľa ktorého žalobca dlhuje žalovanej sumu 4 647,15 € s tým, že splatnosť nastáva pri majetkovom vyrovnaní. Vklad zo strany žalovanej zahŕňa o. i. aj úver 1 612 000 býv. Sk, ktorý ale žalovaná v celosti nevyplatila. Pri rozchode v roku 2010 sa strany dohodli, že žalobca odíde bývať do svojej garsónky a žalovaná zostane bývať v dome s tým, že dom najneskôr do roku 2011 predajú. Platby spojené s užívaním domu a splátky hypotéky platila do januára 2013, keď sa odsťahovala do podnájmu. Žalobca dom v roku 2013 prenajal a z nájomného splácal splátky hypotéky (nepopreté tvrdenia žalovanej). Výnos z nájmu po odčítaní výdavkov predstavuje za roky 2013 až 2017 sumu 4 410 €. Táto suma však nezohľadňuje sumu, ktorú žalobca zaplatil banke ako úhradu splátok hypotekárneho úveru žalovanej (rozpis platieb; č. I. 150, nepopreté tvrdenia strán).

18. Niekedy v roku 2017 strany začali rokovania o uzavretí kúpnej zmluvy, predmetom ktorej mal byť prevod polovičného spoluvlastníckeho podielu žalovanej na dome v I. vrátane príľahlých pozemkov na žalobcu. Impulzom uzatvorenia kúpnej zmluvy zo strany žalovanej bolo doriešenie dlhotrvajúcich sporov s predajom domu a s ním súvisiacou hypotékou (tvrdenie žalovanej, č. I. 78). Konanie žalobcu smerovalo k prevzatíu dlhu od žalovanej a vysporiadanie vzájomných dlhov (č. I. 78 rub). V rámci tejto komunikácie žalovaná dňa 16.07.2017 odoslala žalobcovi email s predmetom „kúpna zmluva 2. úprava“, v ktorom o. i. uviedla, že „bod 2.4 – doplatok 7000 – tak s týmto nesúhlasíme, nakoľko platí vyrovnanie tak, že prevodom jedna polovica domu strany nebudú mať jeden voči druhému žiadne finančné ani iné nároky“ a „bod III/7 – zastavenie súdneho konania – môžeme urobiť až vtedy keď bude odstránený bod 2.4 proti F. a F. zo strany banky obdrží potvrdenie o tom, že úver je vyplatený“ (email, č. I. 146).

19. Dňa 08.09.2017 odoslal právny zástupca žalovanej „prepracovaný“ návrh kúpnej zmluvy, podľa ktorého sa mal žalobca zaviazat', že kúpnu cenu 41 000 € zaplatí o. i. splatením hypotekárneho úveru žalovanej v zostatkovej sume 40 239,08 € (č. l. 176 a 177). Tento návrh neobsahoval zmienku o doplatku ani zastavení súdneho konania, o čom svedčí aj sprievodný email právneho zástupcu, ktorý v ňom uviedol, že „vynechal... všetky sporné body medzi vami s tým, že si to vyriešite medzi sebou“.

20. Posledný návrh žalobcu bol, že žalovaná mu na „úplné finančné vyrovnanie“ zaplatí 10 000 € (zhodné tvrdenie strán, č. l. 152). Žalovaná túto sumu prostredníctvom svojho právneho zástupcu znížila na sumu 5 000 €, ktorá je vyjadrená v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy (nepopreté tvrdenie žalovanej z pojednávania pred súdom prvej inštancie z 13.02.2024, č. l. 152).

21. Tu odvolací súd poznamenáva, že nebolo možné prihliadnuť na odlišné tvrdenia žalovanej na odvolacom pojednávaní, ktorými mienila vyvrátiť pravdivosť zápisnice z pojednávania z 13.02.2024. Žalovaná mala možnosť takúto procesnú obranu uplatniť už v prvoinštančnom konaní, najneskôr však tak mohla podľa § 373 ods. 4 CSP urobiť vo vyjadrení k odvolaniu, pretože žalobca na toto jej vyjadrenie vyslovene upozorňoval. Keďže tak neurobila, nebolo potrebné sa zaoberať podmienkami podľa § 366 CSP. Okrem toho však odvolací súd poznamenáva, že zápisnica z pojednávania má povahu verejnej listiny, takže na spochybnenie je pravdivosti nepostačí len jednoduché tvrdenie, že nezachytáva dané skutočnosti presne. Aj dôkazné bremeno v tomto smere ťaží toho, kto verejnú listinu spochybňuje. V tomto prípade to teda nebol žalobca, preto v kontradiktórnom konaní nebolo možné vyhovieť jeho návrhu na dokazovanie nahrávkou z pojednávania, ale to bola žalovaná, no tá žiadne dokazovanie na podporu svojej argumentácie nenavrhol. Preto odvolací súd vychádzal z toho, čo bolo v danej zápisnici zachytené, teda že poslednú zmenu (zníženie spornej sumy na 5 000 €) urobila žalovaná. To zároveň vylučuje tvrdenie žalovanej, že kúpnu zmluvu v tomto znení podpísať nechcela.

22. Dňa 02.11.2017 napokon strany podpísali (žalovaná pred notárom) listinu s názvom „kúpna zmluva“, predmetom ktorej bol o. i. prevod polovičného spoluvlastníckeho podielu žalovanej na dome v I. vrátane príľahlých pozemkov na žalobcu, ktorý sa kúpnu cenu 41 000 € zaviazal zaplatiť splatením hypotekárneho úveru žalovanej (v zostatkovej sume 40 239,08 €). Kúpna zmluva obsahovala v čl. III s názvom „Iné ustanovenia“ aj tieto relevantné ustanovenia:

„7. Predávajúci sa zaväzuje uhradiť čiastku 5 000 € na účet kupujúceho do 6 rokov od podpisu tejto zmluvy pravidelnými mesačnými splátkami. Naplnením tohto záväzku nebude mať predávajúci voči kupujúcemu žiadne podližnosti.“

8. Predávajúci sa zaväzuje zobrať späť návrh vedený pod sp. zn. 5C/25/2013 pred Okresným súdom Senica, ktorý vedie voči kupujúcemu[,] tak, že trovy si hradí každá strana sama.

9. Podpisom tejto zmluvy považujú zmluvné strany všetky svoje práva a povinnosti navzájom za vyriešené a nesporné a po splnení podmienok tejto zmluvy za vzájomne vyrovnané.“

B. Právne posúdenie

23. Žalobca si voči žalovanej uplatňuje pohľadávku na základe dohody obsiahnutej v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy z 02.11.2017, ktorou sa mu žalovaná zaviazala zaplatiť 5 000 € do 6 rokov od podpisu zmluvy v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaná tvrdila, že dané ustanovenie podpísala pod nátlakom a v tiesni a že jej nie je známy žiadny nárok žalobcu na uvedenú sumu. Namietla tiež premlčanie uplatňovaného práva.

24. Z dokazovania vyplýva, že cieľom „kúpnej zmluvy“ bolo nielen vyriešiť spoluvlastnícky vzťah medzi stranami, ale aj vyporiadať svoje vzájomné finančné vzťahy. Kúpna zmluva tak nebola len kúpnu zmluvou podľa § 588 a nasl. OZ, ale obsahovala aj ustanovenia zodpovedajúce dohode o urovaní podľa § 585 ods. 1 OZ. Nemožno odhliadnuť od druhej vety čl. III ods. 7, ktorá deklaruje, že „naplnením tohto záväzku nebude mať predávajúci voči kupujúcemu žiadne podližnosti“. Takisto tomu nasvedčuje aj čl. III ods. 8, v ktorom sa žalovaná zaviazala ukončiť súdne konanie voči žalobcovi týkajúce sa pohľadávky z čias spolužitia strán. Napokon aj čl. III ods. 9 dokazuje, že vôľou strán pri uzatváraní „kúpnej zmluvy“ bolo vyriešiť „všetky svoje práva a povinnosti navzájom“. Takémuto právnemu posúdeniu napovedajú aj výsledky ostatného dokazovania, z ktorých je zrejmé, že strany mali už od čias spolužitia medzi sebou pomerne komplikované finančné vzťahy (čestné vyhlásenie z roku 2009), ktoré po rozchode vyústili do sporov týkajúcich sa ich vyporiadania (súdny spor 5C/25/2013). Azda najdôležitejšou okolnosťou, ktorá rozptyľuje akékoľvek pochybnosti, čo sa týka právneho posúdenia čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy, je zhodné tvrdenie strán o tom, že účelom tohto ustanovenia bolo „úplné finančné vyrovnanie“. To vyplýva aj z emailovej komunikácie medzi nimi. V dôsledku týchto zistení bolo tiež nepochybné, že žalobca preukázal aj dôvod tohto záväzku žalovanej (§ 495 OZ), čím vyvrátil jej námietku v tomto zmysle. Tu sa žiada dodať, že výška záväzku je nepochybná, pretože na rozdiel od jeho dôvodu je priamo výslovne uvedená v čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy.

25. Čo sa týka argumentu žalovanej, že kúpnu zmluvu s týmto ustanovením podpísať nechcela, predovšetkým z dokazovania takáto vôľa žalovanej nevyplývala (sama ju vyvrátila). V každom prípade by však z hľadiska právneho išlo o vnútornú výhradu, ktorá ale platnosti právneho úkonu nebráni (1Cdo/113/2008).

26. Neobstojí ani obrana, že žalobca si v skutočnosti uplatňuje plnenie, ktoré poskytol za iného, a teda mal podať tomu zodpovedajúcu žalobcu. Žalobcov nárok sa totiž opiera o dohodu o urovaní, ktorá má podľa § 585 ods. 3 OZ právne účinky zakladajúce nový nárok.

27. Čo sa týka tvrdenia žalovanej, že čl. III ods. 7 podpísala v tiesni, toto nebolo podstatné, pretože uzavretie zmluvy v tiesni by síce založilo právo žalovanej odstúpiť od zmluvy, ale nespôsobovalo by neplatnosť daného ustanovenia (§ 49 OZ) a žalovaná netvrdila, že by od kúpnej zmluvy odstúpila. Ani súvisiaca argumentácia podpísaním zmluvy pod nátlakom nie je presvedčivá, pretože z dokazovania vyplynulo, že to bola žalovaná, kto dané ustanovenie na poslednú chvíľu upravil tak, ako to jej vyhovovalo (sumu požadovanú žalobcom znížila na polovicu), a takto aj zmluvu podpísala pred notárom. Žiada sa dodať, že dostatočnou okolnosťou, ktorá by robila takýto právny úkon neplatným, nemožno za súvislosti prejednávanej veci považovať ani bankou avizovanú dražbu domu, a to aj preto, lebo tá spolovice patrila aj žalobcovi.

28. Pokiaľ ide o obranu žalovanej s odkazom na dobré mravy, žalovaná sa tu opiera o pravidlo spočívajúce v zákaze výkonu práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Aj právo na zaplatenie peňažnej sumy z dohody o urovaní je právom, ktoré by sa mohlo vykonávať v rozpore s dobrými mravmi. Uplatnenie cit. pravidla potom spočíva v tom, že súd právo, ktoré sa vykonáva v rozpore s dobrými mravmi, neprizná. Môže sa tak udiť ale iba vo výnimočných situáciách, keď účastník občianskoprávneho vzťahu vykonáva svoje zákonom založené právo s cieľom poškodiť druhého účastníka alebo spôsobiť mu neprijateľné dôsledky. O tento prípad však nepôjde, ak sa právo vykonáva na účely dosiahnutia zmysluplných hospodárskych cieľov alebo uspokojenie odôvodnených potrieb oprávneného. Nemožno ani vylúčiť, aby sa vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu prihliadlo, hoci úplne výnimočne, aj na okolnosti spočívajúce v osobe alebo v pomeroch účastníka, ktorý sa domáha ochrany proti neoprávnenému zásahu. Môže však ísť len o také okolnosti, ktoré svojou závažnosťou tento mimoriadny ohľad vyžadujú, pričom treba osobitne starostlivo dbať o to, aby ten, kto sa ich dovoláva, sám nekonal v rozpore s dobrými mravmi a nevyžadoval ohľady neúmerné okolnostiam konkrétneho prípadu, a zabránil snahe alebo možnosti ich zneužitia (Z IV, s. 471).

29. Okolnosti, ktoré žalovaná opísala, nenasvedčujú, že by sa žalobca svojho práva domáhal v rozpore s dobrými mravmi. Jej súvisiace tvrdenie, že žalovaná žalobcovi odpustila údajne sumu 22 247,15 €, je predovšetkým zmätočné. Prvú časť tejto sumy predstavuje údajne jej pohľadávka, ktorá bola predmetom jej (späťvzatej) vzájomnej žaloby a o ktorej tvrdí, že trvá. Ďalšie dve pohľadávky sa zase viažu na obdobie pred podpisom spornej kúpnej zmluvy s čl. III ods. 7. Keďže tou došlo k urovnaniu medzi stranami vrátane späťvzatia žaloby v konaní 5C/25/2013, k čomu žalovaná pristúpila po podpise kúpnej zmluvy, teda v súlade s jej čl. III ods. 8, je zjavné, že ňou spomínané pohľadávky boli práve predmetom urovnania. Pri vyčíslívaní týchto pohľadávok strany vychádzali z toho, že hypotekárny úver na ich dom žalovaná splatí v celej výške, čo sa ale nestalo. Z dokazovania tiež vyplynulo, že žalobca má legitímny hospodársky dôvod na zaplatenie spornej pohľadávky, pretože poskytoval žalovanej peňažné plnenia, takže medzi stranami boli nevysporiadané finančné vzťahy, ktoré mali vyriešiť práve ustanovenia čl. III ods. 7 až 9 kúpnej zmluvy. Túto obranu žalovanej vyvracia nielen zhodné tvrdenie strán o „úplnom finančnom vyrovnaní“ prostredníctvom čl. III ods. 7, ale aj vlastné tvrdenie žalovanej, že žalobou uplatnená suma odzrkadľuje jej návrh, ktorým znížila žalobcom pôvodne požadovanú sumu z 10 000 na 5 000 €.

30. Žalovanej však treba dať za pravdu v tom, že čl. III ods. 7 je neurčitý v rozsahu dohody o splnení dlhu v splátkach. Dohoda o splátkach musí nielen povoľovať dlžníkovi splácať dlh v splátkach, ale musí aj dostatočne jasným spôsobom určovať deň splatnosti každej zo splátok, inak nie je možné určiť ani omeškanie dlžníka s ich platením. Dané ustanovenie síce žalovanej umožňuje uhradiť dlh „pravidelnými mesačnými splátkami“, no neobsahuje nič, čo by bolo možné označiť za určenie dňa splatnosti jednotlivých splátok v danom mesiaci. Síce je pravda, že pri výklade prejavu vôle treba postupovať podľa § 35 ods. 2 OZ, no chýbajúce náležitosti prejavu vôle nemožno takto spätne dopĺňať. Názor žalobcu, že zo zmluvy je zrejmé, že splátky sa mali uhrádzať do posledného dňa kalendárneho mesiaca, nemá žiadnu oporu v obsahu kúpnej zmluvy. Žalobcov výklad je síce možný, ale okrem toho, že nevyplýva ani z jazykového vyjadrenia prejavu vôle, ani z úmyslu konajúcej osoby, nie je jediný. Hlavne nezodpovedá konečnému termínu splatnosti, ktorý bol „6 rokov od podpisu zmluvy“, čo by bolo do 02.11.2023. To by napovedalo tomu, že splátky mali byť splatné vždy 2. deň v mesiaci. Nemožno vylúčiť ani výklad, že splatnosť jednotlivých splátok mala byť ponechaná na vôľu dlžníka. Existencia rôznych úvah o okamihu

splatnosti splátok potom len umocňuje záver o neurčitosti dohody o splatnosti dlhu ako prejavu vôle. Zjavne ide o nedostatok, ktorý nemožno odstrániť výkladom, pretože by sa tým prejav vôle v tejto časti neprípustným spôsobom doplňal.

31. V rozsahu dohody o splátkach je preto ustanovenie čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy neplatné pre neurčitosť (§ 39 OZ). Dohoda o splátkach je oddeliteľnou časťou právneho úkonu, preto jej neplatnosť nemá vplyv na jeho zvyšok (§ 41 OZ). V dôsledku toho potom treba uzavrieť, že čl. III ods. 7 kúpnej zmluvy založil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 5 000 € s tým, že jej splatnosť bola dohodnutá najneskôr do 02.11.2023. To zároveň znamená, že žaloba bola podaná pred uplynutím premlčacej lehoty podľa § 101 OZ, a teda neobstojí námietka premlčania, ktorú žalovaná vzniesla.

32. Pretože žalovaná svoj dlh ani sčasti neuhradila, od 03.11.2023 je podľa § 517 ods. 1 OZ v omeškaní. Žalobca má preto voči nej okrem istiny aj nárok na úrok z omeškania až od tohto dňa, a nie tak, ako žiadal v žalobe v znení jej zmeny pripustenej súdom prvej inštancie. Ročná sadzba úroku z omeškania je podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vzhľadom na prvý deň omeškania žalovanej 9,5 %. Žalobca však požadoval pre rôzne časti dlhu úrok z omeškania v nižších ročných sadzbách, takže mu odvolací súd nemohol priznať viac, než žiadal (§ 216 ods. 2 CSP).

33. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy odvolací súd zmenil (§ 388 CSP) napadnutý rozsudok tak, ako je uvedené vo výroku I.

34. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP a § 262 ods. 1 v spojení s § 378 CSP podľa zásady úspechu v konaní upravenej v § 255 CSP vychádzajúc z toho, že žalobca bol síce plne úspešný v časti istiny, no v časti príslušenstva pohľadávky mala čiastočný úspech aj žalovaná. Na účely posúdenia pomeru úspechu v časti príslušenstva odvolací súd vychádzal z vyčíslenia úroku z omeškania ku dňu rozhodnutia vo veci. Úrok z omeškania, ktorý žalobca žiadal priznať, predstavoval do tohto okamihu sumu 1 407,20 €, no úspešný bol len v časti sumy 651,27 €. Spolu s istinou tak žalobca žiadal sumu 6 407,20 €, ale jeho žalobe sa vyhovel iba v rozsahu sumy 5 651,27 €. Vo zvyšku ide o úspech žalovanej, v dôsledku čoho je pomer úspechu strán 5651,27 : 755,94, t. j. 88,2 % : 11,8 %. Odvolací súd preto priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu 76,4 % trov konania (výrok II).

35. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 až § 423 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.